

KİTABXANA İŞİNİN NORMATİV-HÜQUQİ BAZASININ MƏDƏNİYYƏT SAHƏSİNDƏ YERİ

Xülasə: Məqalədə kitabxana işinin normativ-hüquqi bazası və onun mədəniyyət sahəsindəki yeri təhlil olunur. Burada kitabxana işinin mahiyyətinin, kitabxana işinə dair qanunların, dövlət sənədlərinin (fərman və sərəncamların, qərarların) şərhinə yer verilir. Eləcə də, məqalədə kitabxana işinin normativ-hüquqi bazasının fəaliyyəti ilə əlaqədar nəzəri sistemləşdirmə aparılır.

Açar sözlər: kitabxana işi, normativ-hüquqi baza, sərəncam, qanun, kitabxana, fəaliyyət, siyasət, mədəniyyət, inkişaf, maliyyələşdirmə

Giriş: Hazırki dövrdə informasiya, elm, mədəniyyət, tərbiyə və təhsil müəssisəsi kimi kitabxanalar cəmiyyətə informasiya xidməti göstərən yeganə sosial institutdur. Mədəniyyət siyasətində kitabxanaların rolu əvəzsizdir. Belə ki, kitabxanalar Azərbaycanda informasiya cəmiyyətinin qurulmasında fəal iştirak edirlər. Kitabxanalar vasitəsilə cəmiyyətin intellektual potensialının formalaşması və inkişafı kimi funksiyalar yerinə yetirilir. Hər bir ölkədə incəsənətin, təhsilin, elmin, mədəniyyətin inkişafında və təbliğində kitabın rolu əvəzsizdir. Kitab xalqın mənəvi sərvətidir, onun tarixidir. Bu sərvəti gələcək nəsillər üçün qoruyub saxlayan, bəşəriyyətin sənəd yaddaşı sayılan kitablarnın və digər çap əsərlərinin, məlumat daşıyıcılarının istifadəsini təşkil edən, biliklərin yayılmasını həyata keçirən kitabxanalar insanların peşə və intellektual səviyyəsinin yüksəlməsində, texnikanın və elmin inkişafında böyük rola malikdir.

Milli mədəniyyətin qoşa qanadı olan kitabxana və kitab biri-birindən ayrılmazdır. Kitabxanayı kitabsız təsəvvür etmək mümkün olmadığı kimi, bilik və informasiya mənbəyi olan kitabın toplanması, saxlanması, yeni nəsillərə çatdırılması işi də kitabxanasız qeyri-mümkündür. Kitab və kitabxana arasında olan qarşılıqlı əlaqə qırılmazdır. Bu əlaqə zaman keçdikcə daha da inkişaf etmiş, təkmilləşmiş və əbədiləşmişdir.

Kitabxanalar hər bir xalqın mənəvi xəzinəsi, varidatı, maarif işığıdır. İndiki dövrdə kitabxanalar informasiya funksiyası daşıyır. XXI əsrin informasiya əsri kimi qəbul edilməsi bunun əsas səbəbidir.

Müasir informasiya cəmiyyətində kitabxanaların kommunikasiya funksiyası o qədər artmışdır ki, cəmiyyətin informasiya tələbatını ödəmək kitabxanalarsız qeyri-mümkündür. Azərbaycanda tarixən kitaba, kitabxana işinə böyük maraq olmuşdur. Kitabxana işi bəşər sivilizasiyasının yaranmasında xüsusi xidmətləri olan kitabxanaların sosial institut kimi formalaşmasında və inkişafında vacib rola malikdir. Aydın olduğu kimi, kitabxana fəaliyyət göstərdiyi

məkan daxilində sosial vasitə kimi hər zaman sosial mühitdən asılı şəkildə formalaşmışdır.

Kitabxanalar tarixi inkişaf prosesində öz hamisi olan cəmiyyətə xidmət etmiş, onun tələbatını ödəmişdir. Beləliklə, kitabxanaların yaranması, formalaşması, inkişafı, fəaliyyəti və cəmiyyətdə tutduğu mövqə bilavasitə onu yaranan cəmiyyətlə əlaqəlidir. Kitabxana fəaliyyətinin təzahür forması kitabxana işidir.

Məşhur kitabxanaşünas alim, professor A.Xələfovun qeyd etdiyi kimi kitabxana işi zamanla ayaqlaşmalıdır [4,s.3]. Hər zaman dinamik və canlı olmalıdır. XIX əsrin sonu – XX əsrin əvvəllərinə kimi dünya kitabxanaşünaslığında kitabxana ilə kitabxana işi arasında fərqlər dəqiq deyildi. İlk dəfə rus kitabxanaşünaslığında “kitabxana işi” anlayışı XIX əsrin sonu – XX əsrin əvvəllərində işlənilmişdir. Kitabxana işi ictimai əhəmiyyət kəsb edir.

Kitabxana işi Rusiyada 1911-ci ildə keçirilən kitabxanaçıların birinci ümumrusiya qurultayında kitabxana xidmətinin təşkilinin əsası kimi qeyd edilmişdir. Bu vaxta qədər bir çox rus kitabxanaşünasları “kitabxana” və “kitabxana işi” anlayışlarını bir-biri ilə eyniləşdirirdilər. Bu dövr kitabxanaşünasları nəzərdən qaçırdılar ki, ayrıca götürülmüş, bir-birindən təcrid edilmiş şəkildə fəaliyyət göstərən kitabxanalar öz sosial mənasında kitabxana işini təşkil etmirlər. Kitabxana işi o zaman geniş fəaliyyət sahəsinə çevrilir ki, o, ictimai əhəmiyyət kəsb etsin, cəmiyyətin mədəni həyatının ayrılmaz hissəsinə çevrilsin, cəmiyyət üzvlərinin, tərbiyə və təhsilində yaxından iştirak etsin. Bu mühüm vəzifələrin yerinə yetirilməsi, kitabxanaların ictimai rolunun artmasına, kitabxanaların fəaliyyətində, əhaliyə xidmət işi sahəsində ciddi keyfiyyət dəyişikliklərinin baş verməsinə, beləliklə, kitabxana işinin ictimai xarakter alınmasına gətirib çıxardı [5,s.9].

Görkəmli hind kitabxanaşünası Ş.R.Ranqanata kitabxanayı “inkişaf edən orqanizm” adlandırmışdır. O, kitabxana işini bu orqanizmin inkişafını təmin edən amil adlandırmışdır. Kitabxana işi kitabxanaların varlıq formasıdır. Hərəkətsiz heç bir orqanizm, canlı mövcud deyildir. Kitabxana da kitabxana işindən təcrid olunaraq mövcud ola bilməz. Kitabxana işi olmadan kitabxana hərəkətsiz, cansız kitab anbarına çevrilər. Buna görə də kitabxana ilə kitabxana işi arasında qarşılıqlı vəhdət vardır. Belə ki, din institutdursa, məscid, kilsə onun orqanıdır. Hüquq institutdursa, məhkəmə onun orqanıdır. Kitabxanalar sosial institutdur. Belə ki, kitabxana işi onun orqanıdır.

Bütün bunlara baxmayaraq, sovet hakimiyyətinin ilk illərində mədəniyyət və kitabxana işi sahəsində ciddi tədbirlər həyata keçirilmişdir. 1920-1925-ci illərdə Kitab Palatası və Kitabxana Kollektoru yaradıldı. Bu təşkilatlar kitabxana işinin inkişafında böyük rol oynadı.

Əsas hissə: Azərbaycan Respublikası öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra indiyə kimi olan müddətdə qanunların aliliyinin təmin olunduğu hüquqi dövlət quruculuğu sahəsində mühüm addımlar atmışdır. Bu mənada bütün sahələrdə olduğu kimi, kitabxana işi sahəsində də müasir dövrlə ayaqlaşan nor-

mativ-hüquqi sənədlərin və qanunvericilik aktlarının olması zəruri yerə malikdir [1,s.10].

Kitabxana işinin normativ-hüquqi bazasını kitabxana və kitabxana işi ilə əlaqəli olaraq qəbul edilən qanunlar və imzalanmış fərman, sərəncamlar təşkil edir. Bunlara “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu, “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı, “Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, “Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin əsərlərinin Azərbaycan dilində nəşr edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, “Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, “Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin Azərbaycan dilində nəşri nəzərdə tutulan əsərlərinin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2008-ci il 22 dekabr tarixli 450s nömrəli qərarı, “Fəaliyyət Planının təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin 26 avqust 2009-cu il tarixli əmri aiddir.

Kitabxana işinin təkmilləşdirilməsinin nəticəsi kimi Milli Məclis Azərbaycan Respublikasının “Kitabxana işi haqqında” Qanunu 29 dekabr 1999-cu ildə qəbul etmişdir. Azərbaycan Respublikasının “Kitabxana işi haqqında” Qanunu Azərbaycan kitabxana tarixində dönüş mərhələsi kimi qiymətləndirilir. Bu qanun ölkənin mədəni həyatında zəruri rola malikdir. Azərbaycan Respublikasının “Kitabxana işi haqqında” Qanunu kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənləşdirməyə imkan verdi. Yeni ictimai və iqtisadi münasibətlər sistemində kitabxanaların inkişafı, kitab fondlarının mühafizəsi və kitabxanaların maliyyələşdirilməsi işində bu qanunun rolu çox böyükdür.

Kitabxana işinin normativ-hüquqi bazasından digərini ümumtəhsil məktəblərinin informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Proqramı (2005-2007-ci illər) təşkil edir. Azərbaycan Respublikasında yeni informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə təhsilin bütün pillə və səviyyələrdə vətəndaşlara təhsil almaqla bərabər imkanları təmin edən, ölkənin təhsil informasiya sisteminin dünya təhsil sisteminə inteqrasiyasına imkan verən vahid təhsil informasiya mühitini yaradaraq insanları informasiyalaşdırılmış cəmiyyətə hazırlamaq proqramının əsas məqsədini təşkil edir.

“Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 56 nömrəli Sərəncamı 12 yanvar 2004-cü ildə imzalanmışdır. Ölkəmizdə hər bir sahədə aparılan islahatlar arasında latın qrafikalı Azərbaycan əlifbasının bərpa edilməsi böyük tarixi önəm daşıyır. Ölkənin ictimai-siyasi həyatında zəruri hadisə olan Heydər

Əliyevin imzaladığı 18 iyun 2001-ci il tarixli “Dövlət dilinin tətbiqi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında” və 9 avqust 2001-ci il tarixli “Azərbaycan əlifbası və Azərbaycan dili gününün qeyd edilməsi haqqında” fərmanları latın qrafikalı Azərbaycan əlifbasına keçidi tam şəkildə təmin etmişdir.

24 avqust 2007-ci ildə “Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin əsərlərinin Azərbaycan dilində nəşr edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı imzalanmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 12 yanvar tarixli “Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında” və 2004-cü il 27 dekabr tarixli “2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında” sərəncamlarına müvafiq olaraq kütləvi tirajla dünya və Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin əsərləri nəşr olunaraq ölkənin bütün kitabxana şəbəkəsinə hədiyyə olunmuşdur.

Hər iki sərəncam üzrə ümumi tirajı 9 milyondan artıq kitab (dünya və Azərbaycan ədəbiyyatı, həmçinin lüğət və ensiklopediyalar) kitabxanalara göndərilərək oxucuların ixtiyarına verilmişdir. Bu nəşrlər ilə latın qrafikası ilə nəşr edilmiş elmi və bədii ədəbiyyata gənc nəslin ehtiyacının ödənilməsi yönündə zəruri işlər görülmüşdür. Dünya və Azərbaycan ədəbiyyatı nümayəndələrinin əsərlərindən ibarət 150 cildlik “Dünya ədəbiyyatı kitabxanası” müasir Azərbaycan oxucularının dünya ədəbiyyatına olan mənəvi tələbatını ödəmək üçün nəfis tərtibatla nəşr edilmişdir.

20 aprel 2007-ci ildə “Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı imzalanmışdır. Azərbaycan kitabxanaları Azərbaycan xalqının milli sərvətidir. Azərbaycan hökuməti 1996-cı ildə “Azərbaycan Respublikasında kitabxana işinin vəziyyəti və onu yaxşılaşdırmaq tədbirləri haqqında” qərar qəbul etmişdir. Son illərdə ümumi sayı təxminən doqquz milyona yaxın ədəbiyyat nəşr olunmuşdur. Yeni nəşrlər kitabxana fondlarını və onlardan istifadə imkanlarını çox genişləndirir.

“Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin Azərbaycan dilində nəşri nəzərdə tutulan əsərlərinin siyahısının təqdim edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı 2007-ci il 24 avqust tarixli 2354 nömrəli “Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin əsərlərinin Azərbaycan dilində nəşr edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamına uyğun olaraq 30 dekabr 2007-ci ildə imzalanmışdır. 150 cildlik “Dünya ədəbiyyatı kitabxanası”na daxil olunmuş əsərlərin siyahısı hazırlanmışdır. Təsdiq olunmuş siyahıya daxil edilmiş əsərlər tərcümə edilmiş və çapa hazırlanmışdır. Bununla da kitabxana fondları zənginləşmişdir.

“Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı № 3072 6 oktyabr 2008-ci il tarixində imzalanmışdır. “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasi-

ya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı” çox böyük tarixi önəm daşıyan bir sənəddir. Kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi, müasir kitabxana-informasiya infrastrukturunun yaradılması, ölkədə ədəbi-bədii, tarixi-mədəni, elmi-fəlsəfi sərvətlərin toplanmasını, mühafizəsi Dövlət Proqramının başlıca məqsədini təşkil edir. Dövlət büdcəsindən ayırmalar hesabına Dövlət Proqramı maliyyələşdirilmişdir.

Məktəb kitabxanalarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə və müasir informasiya texnologiyaları ilə təchizatına dair “Tədbirlər Planı” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2008-ci il 22 dekabr tarixli 450s nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 29 nömrəli qərarı 6 mart 2000-ci ildə qəbul edilmişdir. Bu qərarla “Dövlət kitabxana fondlarında saxlanılan çap əsərlərinin və digər materialların uçotu, mühafizəsi və istifadəsi” qaydaları təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 6 mart 2000-ci ildə 30 nömrəli qərarı qəbul edilmişdir. Bu qərarla Azərbaycan Milli Kitabxanasının və Azərbaycan Respublikası Elmi-Sahəvi Kitabxanasının nümunəvi Əsasnamələri təsdiq edilmişdir. Azərbaycan Milli Kitabxanasının Əsasnaməsində kitabxananın statusu, öz fəaliyyətində rəhbər tutduğu qanunvericilik, kitabxananın vəzifələri və hüquqları, idarəetməsi, strukturu kimi məsələlər qeyd edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Elmi-Sahəvi Kitabxanasının nümunəvi Əsasnaməsində kitabxana fondu, kitabxananın vəzifələri və hüquqları, idarəetməsi, elmi-metodik şurası, strukturu və maliyyələşdirilməsi kimi məsələlər nəzərə çarpır [1,s.12].

“Azərbaycan Respublikası Nazirlər Sovetinin 1987-ci il 9 fevral tarixli 45 nömrəli qərarına dəyişiklik edilməsi və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin bəzi qərarlarının qüvvədən düşmüş hesab edilməsi barədə” 21 may 1999-cu ildə 84 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı qəbul edilmişdir. Kitabxana fondlarına məxsus çap əsərlərinin yararsız vəziyyətə salınmasına və ya itirilməsinə görə dövlət kitabxanalarının tələblərinə əsasən borcun ödənilməsi, fiziki və hüquqi şəxslərdən kitabxana fonduna məxsus yararsız vəziyyətə salınmış və ya itirilmiş çap əsərlərinin yeni qiymətləndirmə əmsallarına əsasən qiymətinin 10 misli dəyərində tutulması barədə dövlət kitabxanalarının tələbləri burada qeyd edilmişdir.

“Kitabların və digər çap məhsullarının yeni qiymətləndirmə əmsalları nəzərə alınmaqla son qiymətlərinin müəyyən olunması” qaydaları Azərbaycan Respublikası “Kitabxana işi haqqında” Qanununun 19-cu maddəsini (Dövlət kitabxana fonduna vurulmuş ziyana görə məsuliyyət) əsas götürür. Çap əsərlərinin yeni qiymətləndirmə əmsalı nəzərə alınaraq 10 qat dəyəri belə hesablanır: nəşr olunan çap əsərlərinin (1993-cü ilə kimi) əvvəlki qiyməti 36-ya vurulur və alınan rəqəm 10-a bölünür. Qalıq 40-a, sonra isə 16-ya vurulur. Nəticədə, kitabın son qiyməti alınır və bunun da 10 misli tələb olunur. Yeni qiymətləndirmə əmsalları nəzərə alınaraq çap məhsullarının son qiymətlərinin müəyyən edilməsi belədir: 1993-cü ilin yanvar ayına kimi nəşr olunan çap məhsulları

üçün: kitabın qiyməti 6 manat (rubl). $6 \times 36:10 \times 40 \times 16 = 13.824$ manat. Kitabın son qiyməti yeni qiymətləndirmə əmsalı nəzərə alınaraq 13.824 manatdır.

“Kitaxana fonduna vurulan ziyana görə oxucuların, hüquqi və fiziki şəxslərin məsuliyyətinin müəyyənləşdirilməsi” qaydalarında kitaxana fonduna vurulan ziyana görə hüquqi və fiziki şəxslərin, oxucuların maddi məsuliyyətə cəlb edilməsi məsələləri qeyd edilmişdir. Kitabxana fonduna vurulan ziyan müqabilində hüquqi və fiziki şəxslər, oxucular tərəfindən ödənilən vəsait yalnız kitabxana fondlarının komplektləşdirilməsinə xərclənməlidir.

Yuxarıda qeyd edilmiş kitabxana işinə dair normativ-hüquqi baza sənədləri respublikanın bütün kitabxanalarda çalışan biblioqrafların və kitabxanaçıların stolüstü kitabına çevrilməli və fəaliyyətlərində onu rəhbər tutmalıdırlar.

Nəticə:

Mədəniyyət sahəsində kitabxana işinə dövlət qayğısının təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə qəbul edilən sərəncam və dövlət proqramlarının önəmi olduqca çoxdur. Çünki görülən işlər mədəniyyətimizi qoruyaraq təkmilləşdirməyi ön plana çəkmişdir. Azərbaycanın mədəniyyət siyasətində kitabxana işinin təkmilləşdirilməsi kitabxana və mədəniyyət sahəsinin inkişafının dinamikliyini təmin edir.

Müasir dövrdə Prezident İlham Əliyev tərəfindən kitabxana işinə dair imzalanmış dövlət proqramları, fərman və sərəncamlar ölkəmizin peşəkar kitabxanaçıları tərəfindən müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilməkdədir. Qəbul olunmuş dövlət sənədlərində kitabxana fondlarının yeni kitablarla davamlı olaraq komplektləşdirilməsi, kitabxana-informasiya xidməti göstərən dövlət kitabxana şəbəkəsinin, həm də ayrı-ayrı nazirliklərin, idarə, müəssisə və təşkilatların kitabxana şəbəkələrinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev mədəniyyətimizin və mədəni sərəvətlərimizin təəssübkeşi olmuşdur. Onun 1998-ci il 12 aprel tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının “Kitaxana işi haqqında” Qanunu qüvvəyə minmişdir. Məhz bu qanun Azərbaycanda çoxlu sayda kitabxana şəbəkəsini dağılmağa qoymamışdır [8,s.120].

Kitaxana işinin normativ-hüquqi bazasının yaradılmasında, kitabxana işçilərinin sosial müdafiəsinin möhkəmləndirilməsində və dövlət kitabxana şəbəkəsinin formalaşdırılmasında Azərbaycan Respublikasının “Kitaxana işi haqqında” Qanunu olduqca mühüm rol oynamışdır. Qanunda informasiya, elm, mədəniyyət, tərbiyə və təhsil müəssisəsi kimi çap əsərlərini və digər informasiya daşıyıcılarını toplayıb mühafizə edən, bu informasiya daşıyıcılarının sistemli istifadəsini təşkil edən, cəmiyyətin mənəvi və intellektual potensialının inkişafına xidmət edən sosial institut kitabxana adlandırılmışdır.

2004-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Azərbaycan Respublikasının orta tədris müəssisələrindəki kitabxanalara və bütün kütləvi kitabxanalarına latın qrafikası ilə yenidən çap olunmuş kitabların alınması üçün zəruri vəsait ayrılmasını təmin edir. Həmçinin Azərbaycan Respublikası-

nın aidiyyəti qurumları ilə birlikdə latın qrafikasında “Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası”nın yaradılmasını və yenidən çapı nəzərdə tutulan kitabların mətnlərinin elektron daşıyıcıları və internet vasitələri ilə yayılmasını təmin edir.

Ümumiyyətlə, bu sərəcam Azərbaycanda kitabxana işinin inkişafında böyük rol oynamışdır. Belə ki, bu sərəncam ilə 25 min nüsxə tirajla kitabların çap olunması və prezidentin hədiyyəsi kimi bütün kitabxanalara verilməsi oxucuların yenidən kitabxanalara qayıtması üçün şərait yaratmışdı.

Nəhayət, kitabxanaların komplektləşdirmə və xidmət işinin lazımi səviyyədə olmaması, maddi-texniki bazasının zəifliyi, kitabxana binalarının qəza vəziyyətində və ya yararsız halda olması, kitabxana işinə dair ədəbiyyatın və dövrü nəşrlərin kifayət qədər çap etdirilməməsi, beynəlxalq əlaqələrin zəif olması, kadrların peşə hazırlığının aşağı olması kitabxana sahəsinin inkişafına maneə olur.

İstifadə olunmuş ədəbiyyatın siyahısı

1. Baxşəliyev Z.İ. Azərbaycanda Kitabxana işi təşkilinin hüquqi bazası // Kitabxana-şünaslıq və bibliografiya.-2002.- № 1.- S.10-20.
2. Bədəlov C.E. Kitabxana işi: Müasir texnologiyaların tətbiqi və onun səmərəliliyi // Mədəni həyat.-2012.- № 9.- S. 68-69
3. Ələsgərov B.İ. Heydər Əliyev və Azərbaycan kitabxana işi//Mədəni-maarif : jurnal.-№ 11. - 2006. - S.14-16.
4. Xələfov A.A. “Kitabxana işi” anlayışının öyrənilməsinə dair // Kitabxana –şünaslıq və bibliografiya.-2000.- № 2.- S. 3-8
5. Xələfov A.A. Kitabşünaslığa giriş: Dərslik: 3 h-də: H.3. Kitabxana işi anlayışı.- B.:BDU nəşr-tı, 2003.-314 s.
6. Kitabxana işi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. -B.: Biznesmenin Bülleteni nəşr-tı, 1999. -16 s.
7. Sarıyeva İ.Ə. Azərbaycan mədəniyyət sistemində kitabxana işi və onun təkmilləşdirilməsinə dövlət qayğısı... // Bakı xəbər, B., 2014.- 18 dekabr.- s.12
8. Vəzirova R.C. “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunu hüquqi dövlət sənədidir // Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya.-1999.- № 1.- S.120-126

Osman Osmanov

LOCATION OF LIBRARY WORK IN THE CULTURAL FIELD OF THE NORMATIVE-LEGAL BASE SUMMARY

The article analyzes the normative-legal base of library work and its place in the field of culture. Here is the interpretation of the essence of library work, laws on library work, state documents (decrees and orders, decisions). The article also provides a theoretical systematization of the regulatory framework of the library.

Keywords: library work, normative-legal base, order, law, library, activity, policy, culture, development, financing

**БИБЛИОТЕЧНОЕ ДЕЛО В КУЛЬТУРНОЙ СФЕРЕ
НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЙ БАЗЫ
РЕЗЮМЕ**

В статье анализируется нормативно-правовая база библиотечного дела и ее место в сфере культуры. Вот толкование сущности библиотечной работы, законов о библиотечной работе, государственных документов (указов и приказов, постановлений). В статье также приводится теоретическая систематизация нормативной базы библиотеки.

Ключевые слова: библиотечное дело, нормативно-правовая база, порядок, закон, библиотека, деятельность, политика, культура, развитие, финансирование.

Rəyçi: t.ü.f.dok. R.Ə.Qardaşov